

Til disse Livsforbrødenheder regner jeg ogsaa Kaffe; men jeg tror ikke, at det spiller nogen Rolle for Arbejderen, for den, der kjøber i Detail, om han betaler denne Told eller ikke. Han har Frihed til at bruge saa lidt eller saa meget Kaffe, han vil, og han har Frihed til at erlægge denne Toldafgift, til hvilken Tid han vil, da den jo erlægges samtidig med Forbrugen. Jeg forstaaer derfor ikke, at man kan tro, at man vil ophjælpe Arbeidsklassen ved at fritage for Told paa alle saadanne Artikler. Jeg tror tværtimod, at det er i det Væsentlige dem, der indkjøbe Kaffe paa første Haand, der ville nyde denne Fritagelse for Afgiften, og at den vil være meget umærkelig for alle de andre Klasser. At fordele disse smaa Toldafgifter paa de ganske smaa Indkjøb vil være meget vanskeligt, og rimeligvis vil det være Handelsmanden, som putter Tolden i Kommen (Broberg: Putter i Kommen! Maa jeg bede om Ordet!), og Kaffen bliver ligesaa dyr, som den har været før. Der er uden en anden Grund. Dersom Kaffen, samtidig med, at vi have fritaget den for Told, bliver maaste dobbelt saa dyr, ville jo vistnok alle anse det som en Skuffelse, at de, samtidig med at Staten har mistet den store Statsindtægt, komme til at betale endnu Mere for Kaffen, end de have betalt for den, før den blev fri for Afgift. Det er jo klart, at Tolden er en lille Faktor i Prisbestemmelsen. Det er en Faktor, som med Hensyn til mange Artikler er rent forvindende. For nogle, jeg vil f. Ex. nævne Sukker, kan den maaste være noget følelig, men hvad Kaffen angaar, huffer jeg meget vel, at den er stegen til det Dobbelte i den Tid, jeg har levet (Afbrydelse af Broberg), omtrent! Jeg kan meget vel mindes fra mine yngre Dage, at jeg kunde faae det bedste Dyrkjød for 7 Skilling og den bedste Kaffe for 40 Skilling, og nu troer jeg vist ikke, jeg tager feil i, at jeg betaler ca. 1 Kr. 40 Øre for 1 Pd. god Kaffe. Det gjælder ikke blot Kaffe, men ogsaa Stenful og alle disse Forbrugsartikler, at Dagen efter at man har skilt Statsklassen af med en umaadelig Mængde Penge, maa Forbrugerne af andre Aarsager betale Værdierne med endnu høiere Priser. Saa vil man sige: ja det er vel saa, men naar man lægger denne Told til disse høiere Priser, der da skulde betales, ville de blive endnu dyrere. Det er Noget, som meget vel theoretisk kan siges, og det kan ogsaa gjerne være, at det praktisk har sin Betydning, men deromfter der af Forbrugerne ingen nærmere Undersøgelse. De sige: ifjor betalte vi 1 Kr. 40 Øre for 1 Pd. Kaffe; iaar 1 Kr. 80 Øre for 1 Pd. Kaffe; vi vide ikke, hvori det kan

ligge, det maa vel ligge hos Grossererne, som tage altfor høie Priser; nu ere vi jo slupne for Kaffetolden og saa komme vi endda til at betale Mere. (Afbrydelse af Broberg.) Den ærede Taler maa undskyldte mig, at jeg siger dette; efter min praktiske Erfaring om, hvorledes det gaar i Livet, paastaar jeg, at Tolden paa Kaffe og alle disse Livsforbrødenheder er Noget, som den menige Mand virkelig ikke mærker. Han regner det ikke ud i Kvartører eller Tiendelsører, hvad han betaler hver Gang, men han har en Følelse af, at det er uretfærdigt, at han skal betale Kaffen dyrere, naar Tolden er afstøffet, og det kan han komme til paa Grund af ganske andre Forhold end dem, der være tilfælde, dengang Tolden blev tagen bort. Tolden paa Levnetsmidler er ganske vist i og for sig, naar jeg undtager Sukkeret, størst paa Kaffe, hvor Taler er om en Arbejderfamilies Forbrug. Jeg har set i et økonomisk Værk, at en saadan Familie, bestaaende af fem Personer, betaler aarligt omtrent 4 Kr. som Toldafgift af Kaffe, medens den i Saltafgift kun betaler 60 Øre. Nu gad jeg dog vide, hvorledes det skulde have nogen som helst Betydning i det praktiske Liv, om Arbejderen bliver fri for at betale disse 60 Øre eller disse 4 Kr. aarlig, naar han samtidig paa Grund af, at han betaler disse Afgifter, faar en høiere Løn, og at han faar det, anser jeg for aldeles utvivlsomt. Jeg maa altsaa saavel, efter hvad jeg nu har udtalt, som efter hvad jeg efter senere Overveielse har fundet, anse det for at være det ønskeligste Resultat, der kunde komme af de mange Betænkninger, at man blev staaende ved Loven af 1863, og jeg anser det for at være et Bovestykke at gaa ind paa en hel Forandring i den bestaaende Toldlovgivning; det er et stort Bovestykke, og det ser man jo ved den Masse af forskjellige i de mest forskjellige Retninger gaaende Andragender fra alle dem, der berøres af Toldafgifterne. En vil have Tolden nedsat, En vil have den forhøiet, og En vil have den afstøffet, Enhver taler kun for Sit, og det finder jeg naturligvis meget billigt, men vi, som skulle tage Sagen samlet, maa dog spørge os selv, om Samfundet i det Hele bliver lykkeligere ved en Revision af Toldtarifen, eller om denne ikke snarere udbreder Uengstelse og Betyrning paa mange Steder, hvor der, hvis saadanne Forslag ikke fremlægges, ikke vilde opstaa noget Saadant. Navnlige at røre ved Toldbetyttelsen anser jeg for i høieste Grad farligt. Der er en Mængde Næringsbrugere, der leve under Betyttelse af de nuværende Positioner, og at røre ved disse anser jeg for meget uveligt. Hvad jeg nærmest har lagt i Anledning